

UZASADNIENIE

Pozwem jaki wpłynął do Sądu Rejonowego w Sokółce 4 września 2015r. (k.3-23) Koło (...) w B. wystąpiło przeciwko Skarbowi Państwa – Staroście (...) domagając się ustalenia na podstawie art.189k.p.c. bezskuteczności dokonanych przez przeciwnika procesowego wypowiedzeń umów dzierżawy obwodów łowieckich (...) i (...), a co za tym idzie stwierdzenia dalszego istnienia stosunku dzierżawy wskazanych obwodów. Uzasadniając żądanie pozwu pełnomocnik inicjatora postępowania wskazywał, że od 31.03.1997 roku koło łowieckie jest związane umowami dzierżawy obwodów łowieckich nr (...) i (...). Zawarte pierwotnie umowy objęte zostały aneksami z 30.03.2007r., w których przedłużono czas ich obowiązywania do 31.03.2017 roku. Odnosząc się do szczegółowych postanowień umów dzierżawy pełnomocnik zaznaczył, iż w §6.2 umowy przewidziano możliwość jej wypowiedzenia lecz wyłącznie w przypadku łącznego wystąpienia dwóch przesłanek, a mianowicie w przypadku nieprzestrzegania przez dzierżawcę zasad prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz warunków zawartych w umowie. Zdaniem reprezentującego powoda pełnomocnika ze strony koła łowieckiego nie zaistniały jakiegokolwiek powody, które uzasadniałyby wypowiedzenie umów dzierżawy obwodów łowieckich, albowiem w zakresie obowiązków dotyczących prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej koło dokłada należytej staranności w realizacji opracowywanych planów, ukierunkowanych ostatnio na redukcję populacji dzika, a w konsekwencji na minimalizowanie szkód wyrządzanych przez zwierzynę. Odnosząc się z kolei do likwidacji szkód w uprawach podniósł, że kwestia ta nie stanowi powinności umownej, lecz ustawową, nadto zaś zaprzeczył, by miały miejsce nieprawidłowe praktyki w tym zakresie. Zdaniem pełnomocnika koło likwiduje szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną przy zachowaniu regulacji z ustawy prawo łowieckie jak też odnośnego rozporządzenia Ministra Środowiska przy zachowaniu wymaganych terminów i sposobów postępowania. Zaznaczył, że roszczenie odszkodowawcze ma charakter roszczenia cywilnoprawnego z wszystkimi tego stanu rzeczy konsekwencjami, co oznacza że to na poszkodowanym w razie sporu spoczywa ciężar dowodu zaistnienia wszystkich okoliczności określonych w prawie łowieckim uzasadniających wypłatę odszkodowania.

Podsumowując reprezentujący Koło (...) w B. pełnomocnik stwierdził, że dokonując wypowiedzeń łączących strony umów dzierżawy obwodów łowieckich pozwany nie kierował się literą prawa, a wyłącznie niezadowoleniem grupy mieszkańców i negatywnym stosunkiem do powoda przedstawicieli samorządów gminnych, który to faktycznie wynika z całkowicie innych przyczyn aniżeli te, które są podnoszone w pismach kierowanych do pozwanego jak też innych organów.

W złożonej odpowiedzi na pozew (k.73-93) pełnomocnik Skarbu Państwa – Starosty (...) wniósł o oddalenie powództwa. Uzasadniając zajęte stanowisko procesowe przyznał, że pozwany dokonał wypowiedzenia umów dzierżawy obwodów łowieckich (...) i (...) pismami z 24.06.2015r. z uwagi na niewykonywanie przez powoda spoczywających na nim zobowiązań odpowiednio do regulacji z art.354k.c., postępowanie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, doprowadzając do powstania konfliktu na szeroką skalę z rolnikami, administracją samorządową jak też (...) izbą rolniczą. Zdaniem pełnomocnika Skarbu Państwa koło łowieckie prowadziło nieracjonalną gospodarkę łowiecką, doprowadzając tym samym do powstania znacznych szkód. Odnosząc się do argumentacji zaprezentowanej w piśmie wszczynającym postępowanie w sprawie dla uzasadnienia żądania stwierdzenia bezskuteczności wypowiedzenia umów dzierżawy pełnomocnik pozwanego zaznaczył, iż nietrafne jest stwierdzenie przeciwnika jakoby do wypowiedzenia umowy dzierżawy niezbędne byłoby łączne, kumulatywne wystąpienie dwóch przesłanek wypowiedzenia określonych w §6.2 umów dzierżawy. Możliwość wypowiedzenia umowy daje każde, bez potrzeby kumulowania naruszenie uzgodnienia umownego także z uwzględnieniem ogólnych zasad kodeksu cywilnego czy z art.5 czy też z art.354k.c..

Według twierdzeń pełnomocnika powód nie prowadził racjonalnej gospodarki łowieckiej nie wykonując planowych odstrzałów dzików, doprowadzając tym samym do zwiększenia populacji zwierzyny i zwiększenia rozmiaru szkód, nie rozpoznając zarazem rzeczywistych potrzeb w zakresie zwiększenia odstrzału dzików, nie zapewniał właściwej liczby urządzeń łowieckich, sytuując istniejące ambony w sposób niezgodny ze sztuką łowiecką. Pełnomocnik

pozwanego wskazał również na nieprawidłowości w zakresie postępowania odszkodowawczego, obejmujące opieszałe przyjmowanie zgłoszeń, wyznaczenie oględzin w terminach przedłużających maksymalnie postępowanie likwidacyjne oraz piętzenie formalności i wycenę szkód poniżej ich faktycznej wartości.

W ocenie sądu wytoczone przez Koło (...) w B. powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Starostę (...) pismami z 24.06.2015. dokonał wypowiedzenia umów dzierżawy obwodów łowieckich numer (...) i (...), powołując się przy tym na regulacje z art.354k.c., art.29a.3 ustawy prawo łowieckie, art.5k.c. oraz zapis z §6.2 umów dzierżawy (vide oświadczenia wydierżawiającego o wypowiedzeniu umów dzierżawy obwodów łowieckich załączone do pozwu).

W uzasadnieniu dokonanych wypowiedzeń wskazano, iż powód nie wywiązał się ze spoczywających na nim powinności w odniesieniu do kwestii zapobiegania jak też likwidacji szkód łowieckich i z warunków umów dzierżawy obwodów łowieckich. Podnoszono opieszałość w zakresie przyjmowania zgłoszeń szkód łowieckich, celowe i nagminne wyznaczanie oględzin w terminach przedłużających postępowanie likwidacyjne, piętzenie formalności obiektywnie utrudniających uzyskanie odszkodowania i podnoszących koszty jak też wycenę szkód poniżej ich faktycznej wartości.

Dokonując analizy dokonanych przez pozwanego wypowiedzeń umów dzierżawy obwodów łowieckich stwierdzić należy, iż skonkretyzowane zarzuty sformułowane w tychże pismach dotyczyły w istocie jedynie nieprawidłowości w zakresie likwidacji zaistniałych szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną. Podnoszone w odpowiedzi na pozew inne okoliczności, takie jak niewykonywanie planowych odstrzałów dzików, brak urządzeń łowieckich w odpowiedniej ilości, bądź też ich sytuowanie w sposób niezgodny ze sztuką łowiecką, brak bądź też niewłaściwe sytuowanie poletek żerowych, niewłaściwe dokarmianie zwierząt zwłaszcza w okresie zimowym, brak dostępu do książki wyjść w łowisko czy nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa na polowaniu nie zostały w wypowiedzeniach wskazane, stąd też przy ocenie zasadności wytoczonego powództwa należało ograniczyć się wyłącznie do tych, które ujęte zostały w złożonych na piśmie oświadczeniach.

Jak wynika to z dołączonych do pozwu umów w dniu 31.03.1997 roku zostały wydierżawione Kołu (...) w B. obwody łowieckie oznaczone poprzednio numerami (...) i (...). Dnia 30.03.2007 roku doszło do sporządzenia i podpisania aneksów, określających pomiędzy innymi okres umowy do 31.03.2017. Zawarte umowy w treści §4 nakładały na dzierżawcę obowiązek prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej w oparciu o wieloletni plan hodowlany i roczny plan łowiecki, jak też powinność współdziałania z nadleśnictwem w zakresie ustalania stanów zwierząt łownych. Z kolei zapis §6.2 przewidywał możliwość wcześniejszego rozwiązania umowy za 3 miesięcznym wypowiedzeniem w przypadku nieprzestrzegania zasad prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz warunków zawartych w umowie.

Dokonując oceny prawnej zasadności wypowiedzeń umów dzierżawy obwodów łowieckich w kontekście zaprezentowanej przez przeciwników procesowych argumentacji w pierwszym rzędzie zwrócić należy uwagę na treść regulacji z art.56 k.c., stosownie do której czynność prawna wywołuje nie tylko skutki wprost w niej wyrażone, lecz również i takie, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Kryteria oceny prawidłowości wykonywania zobowiązań wskazuje z kolei regulacja z art.354k.c. stwierdzająca, iż dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno – gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego jak też ustalonym zwyczajom.

Niewątpliwie jedną z powinności immanentnie związanych z dzierżawą obwodów łowieckich stanowi spoczywający na kołach łowieckich na podstawie ustawy z 13.10.1995r. prawo łowieckie obowiązek szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną i wypłaty odszkodowania.

Zdaniem sądu naruszenie przez koło łowieckie obowiązków w tym zakresie jak najbardziej może stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umów dzierżawy i doprowadzić do ich wygaśnięcia. Fakt, iż powinność likwidacji szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną nie została wyrażona wprost w umowie w kontekście zaprezentowanej regulacji

prawnej z art.56k.c. nie daje podstaw do rozdzielania zobowiązań jakie przyjmuje na siebie koło łowieckie w związku z faktem dzierżawy obwodu łowieckiego, dzielenia ich na ustawowe czy kontraktowe i różnicowania w zależności od tego skutków ich naruszenia.

W kontekście zeznań złożonych w toku procesu przez świadków, jak też w świetle dowodów z dokumentów należało zdaniem sądu uznać, iż sformułowane przez dokonującego wypowiedzenia umów dzierżawy obwodów łowieckich Starostę (...) zarzuty w zakresie nieprawidłowości przy likwidacji szkód łowieckich znalazły potwierdzenie.

Przede wszystkim, co stanowi okoliczność niewątpliwą w kontekście obszernej korespondencji ze strony władz gmin na terenie których znajdują się obwody jakie dzierżawiło Koło (...) w B., zauważyć należy, iż problem wadliwego postępowania przy przyjmowaniu zgłoszeń szkód, łowieckich, następnie zaś ich szacowaniu i ustalaniu należnych odszkodowań był poruszany od szeregu lat i nie doczekał się odpowiedniego rozwiązania, co w konsekwencji doprowadziło do rzeczywistego i bynajmniej nie marginalnego (jak wskazywał pełnomocnik powoda) konfliktu z rolnikami, którzy to występowali ze skargami na koło kierowanymi tak do władz gmin, do starosty, wystosowując w końcu petycję w sprawie wypowiedzenia zawartych umów.

Z zeznań złożonych przez A. H. (wójta Gminy N.), P. M. (wójta Gminy K.) J. H. (wójta Gminy S.), A. L. (byłego przewodniczącego Rady Gminy S.), J. R., A. B., R. B., K. B. (k.382-393), L. J., J. K., B. S., S. S. i J. O. (k.396-404) wynikało jednocześnie, iż koło łowieckie podejmowało szereg działań utrudniających uzyskanie należnego odszkodowania, czy to poprzez nieprzyjmowanie zgłoszeń o szkodach, odbieranie zgłoszeń dopiero po dwukrotnej awizacji korespondencji, co w efekcie doprowadzało do odciążenia w czasie terminu oględzin uszkodzonej uprawy, formalizowanie bez podstawy prawnej postępowania przez wymóg dokonywania zgłoszeń na formularzach i odmawianie rozpatrzenia nie spełniającego tego zgłoszenia, wymóg dołączania aktualnych wypisów z rejestru gruntów i wyrysów z map ewidencyjnych (co zmuszało rolników do ponoszenia dodatkowych kosztów i czyniło całkowicie nieopłacalnym zgłaszanie szkód o niewielkiej wartości), niestawianie się na dokonanie oględzin, w końcu zaś nieprawidłowe sporządzenie dokumentacji związanej z oględzinami czy też zaniżanie należnych odszkodowań.

Problemy związane ze zgłaszaniem szkód łowieckich, jak też z ich szacowaniem, jak wynikało to z zeznań świadków, zmusiły władze lokalne wręcz do bezpośredniego zaangażowania tychże w przekazywanie zgłoszeń o szkodach jak też uczestniczenia w oględzinach szkód.

W ocenie sądu mając na względzie tę okoliczność, iż zgodnie z regulacją ustawy prawo łowieckie odszkodowania za straty wyrządzone przez zwierzynę łowną ustalane i wypłacane są przez koła będące dzierżawcami obwodów łowieckich z własnego majątku, stwierdzonych nieprawidłowości nie sposób ocenić jako przypadkowe. Na celowy charakter podejmowanych działań zwracał uwagę przesłuchany w toku procesu w charakterze świadka B. S. – były członek Koła (...), który wskazywał, iż były one wprost ukierunkowane na zniechęcenie rolników do zgłaszania szkód.

Stosownie do treści art.673§3k.p.c. w zw. z art.694k.p.c. przy umowach dzierżawy zawartych na czas oznaczony wypowiedzenie stosunku prawnego może nastąpić w wypadkach określonych w umowie. Z kolei w myśl art.189k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W sprawie poddanej pod rozstrzygnięcie sądu, aczkolwiek istnienie po stronie Koła (...) w B. interesu prawnego w uzyskaniu wyroku ustalającego bezskuteczność dokonanego przez pozwanego wypowiedzenia nie budzi wątpliwości, tym niemniej uznanie, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, dokonanego wypowiedzenia za skuteczne prowadzić musiało do oddalenia powództwa (punkt I wyroku).

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art.98§1i3k.p.c.